

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: K20 *** ID:226 K:279

<http://www.akademikbakis.org>

KÜLTÜREL İLETİŞİMDE GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNİN ROLÜ

Meltem KATIRANCI

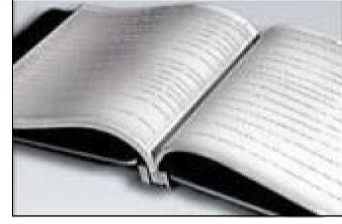
Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi

Özet: Hızla gelişen teknoloji ile birlikte, görsel iletişimin tasarlanmasına, algılanmasına ve anlaşılmasına duyulan ihtiyaç görsel kültürün ve kültürel iletişimin eğitim programlarında yer almasını gerekli kılmıştır. Görsel sanatlar dersinde öğrenciler yaratıcı, yapıcı, araştırmacı yönü gelişmiş, içinde yaşadığı kültüre duyarlı, kültürün öğrenilmesi, korunması ve nesilden nesile taşınmasında önemli rol oynayan bireyler olarak yetiştirilirler. Bu bakış açısından hareketle araştırmada kültürel iletişim ve sanat eğitimi arasındaki bu önemli bağa bir örnek oluşturulmuştur. Kültürel iletişimin sanat eğitimi ile gerçekleştirilebileceği konusuna bir örnek oluşturmak ve öğretmen adaylarını etkinlikten haberdar etmek amacıyla Kültür Pasaportu uygulaması araştırmamızda yer almıştır. Araştırmanın sonunda, öğretmen adaylarının Kültür Pasaportu etkinliklerine etkin bir biçimde katıldıkları, dile getirdikleri düşüncelerini özgün birer sanatsal uygulamaya dönüştürdükleri ve kendi çalışmalarını eleştirel biçimde sorguladıkları görülmüştür. Sonuç olarak, Kültür Pasaportu uygulaması, Görsel Sanatlar Dersi Öğretmen adaylarının fiziksel ve kişisel özellikleri ile doğdukları ve yaşadıkları bölgelerin kültürel imgelerini görselleştirmelerinde, anlamları sorgulamalarında ve bunları sanatsal uygulamalarında kullanmalarında etkili olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kültürel İletişim ve Sanat Eğitimi, Kültür Pasaportu, Görsel Okur Yazarlık, Sanat Eğitimi, Görsel Sanatlar Öğretmeni

CULTURAL COMMUNICATION AND THE ROLE OF THE VISUAL ART EDUCATION

Abstract: Along with the rapidly evolving technology, the need for design, perception and understanding of visual communication has necessitated inclusion of visual culture and cultural communication in the training programs. Visual arts course students are plays an important role in trained as creative, constructive and researchers individuals and sensitive to learning of the culture with the culture we live in and also protection and transporting culture from generation to generation. From this perspective, the analysis has created an example of the important bond between cultural communication and arts education. The Cultural Passport application has taken place in our study as an example to the topic that the cultural communication can be realized with art education and as to

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: K20 *** ID:226 K:279

<http://www.akademikbakis.org>

inform the teacher candidates of such activity. At the end of the research, it is noticed that the teacher candidates have participated in cultural passport activities in an effective manner, they have converted their expressed ideas into unique artistic practices and they have critically questioned their own works. Consequently, for the Visual Arts Course Teacher candidates, cultural passport application became effective in visualization of their physical and personal characteristics and the cultural images of the region where they were born and lived, in questioning the meanings and in using them in their artistic applications.

Key Words: Cultural Communication and Art Education, Passport of Culture, Visual Literacy, Art Education, Visual Art Teacher

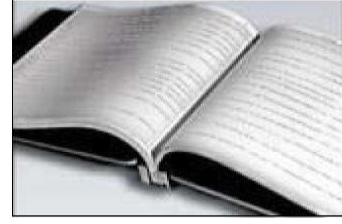
1. GİRİŞ

Kültürel değerlerin tespiti ve korunması konusunda pek çok araştırmanın yapıldığı bilinmektedir. Bu noktada görsel sanatların ve eğitiminin üstlendiği görev yadsınamayacak kadar önemlidir. Eğitim fakültelerinin Görsel Sanatlar Öğretmeni yetiştiren Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarının derslerinde sosyo kültürel olguların (Kimlik, İnanç, Çevre) ve aidiyet kavramının ele alındığı ancak beklenenin aksine sosyo kültürel olguların öğretimine yönelik araştırmaların yetersiz kaldığı görülmektedir (Uysal, 2011). Oysa, görsel sanatlar öğretmen adayları için kültür ve aidiyet kavramları sadece kendi kişisel gelişim süreçlerine değil eğitecekleri bireylerin de kişilik gelişimlerine olumlu katkılar sağlayacaktır.

Türkdoğan'a göre (1981), Kişilik gelişimi bedensel, ruhsal ve zihinsel değişimlerdir. Bu değişimi izlemeye en iyi olanak sağlayan

görüntü, bireylerin uğraşları ve sonrasında ortaya koydukları ürünlerdir. Dolayısı ile, görsel sanatlar öğretmen adaylarının bilinçlendirilmesi görsel sanatlar dersinde yapılacak sanatsal uygulamaların gelişimini vurgulayan belgeler olmasını destekleyecektir.

Clement (1984), görsel sanatlar dersinde bir ilerleme kaydedemeyen çocuklara farklı materyalleri denemek yerine nitelik deneyimlerini arttırmanın yollarının aranması gerektiğini önermektedir. Kültürün insanın doğasını ifade eden duygulardan ibaret olduğu düşünüldüğünde, gelenek ve göreneklerin bir kültürün sürekliliğinin sağlanması ve kültürün sanat eğitimi ile gelecek kuşaklara aktarılması noktasında eğitimin kalitesini olumlu açıdan etkilediği bilinmektedir. “Sanat Eğitimi bireye kültürünü tanıtır, öğretir, sevdirebilir ve onu bu değerleri koruyacak ve yaşatacak bireyler olarak yetiştirir” (Buyurgan ve Buyurgan, 2012:12). Araştırmada görsel sanatlar ve

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: K20 *** ID:226 K:279

<http://www.akademikbakis.org>

kültür arasındaki ilişki irdelenmiş, Görsel Sanatlar öğretmeni adaylarına sosyo kültürel olguların farklı etkinliklerle öğretimi konusunda Görsel Kültür Pasaportu etkinliği tanıtılmış ve uygulaması yaptırılmıştır. Araştırmada, geleneksel tasarım örnekleri bakımından çok zengin olan Türkiye’de sosyo kültürel olguların görsel kültür imgelerine ya da simgelere dönüştürülebileceği bir uygulamanın tanıtımı amaçlanmış ve uygulamanın sonuçlarına yer verilmiştir.

Bu uygulama, 2013-2014 öğretim yılında, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı, 3. Sınıfta okuyan 168 Öğretmen adayı ve toplam 8 ders saatinde yapılan Kültür Pasaportu uygulaması ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma, nitel araştırma türlerinden olan “*durum çalışması*” (*örnek olay*) ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma, “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algı ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği bir araştırmadır” (Yıldırım ve Şimşek, 1999:19). “*Durum çalışması*” (*örnek olay*) ise, araştırmaya konu olan ortam veya olayların bütüncül bir yorumunu hedeflemektedir (Yıldırım ve Şimşek, 1999:190).

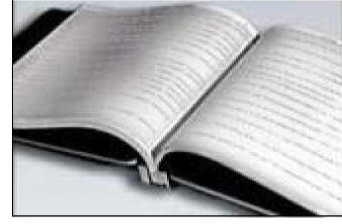
Araştırma verileri, gözlem, yarı-yapılandırılmış anket, öğrenciye ait sanatsal uygulamaların yorumlanması ve doküman incelemesi ile toplanmış; gerçekçi ve bütüncül bir yorum ile değerlendirilmiştir. Sanatsal uygulamaların betimlenmesi ve yorumlanması ise üç odak öğrenci yaptığı uygulamadaki kültürel uygulamaların ortaya konulması noktasında gerçekleştirilmiştir.

2. SANAT EĞİTİMİ VE GÖRSEL KÜLTÜR İMGELERİNİN İLİŞKİSİ

Gerçekliğin zihindeki yansıması olarak tanımlanan imge kavramı John Berger’e göre yeniden yaratılmış ya da yeniden üretilmiş görünüm iken, Mircae Elliade’ye göre kavramsallaştırılamayan herşeyin gösterilmesi imgenin görevi olarak tanımlanmıştır (Keser, 2005, 168).

Stephen Dobbs (1998), günlük hayatta karşılaşılan nesnelere ait tüm görsellerin görsel kültür imgelerini oluşturduğunu vurgulamaktadır. Kısacası çevremizde gördüğümüz ve zihnimizde yer edinen herşey simgeler aracılığı ve sanat yoluyla farklı dillerde aktararak paylaşılmaktadır.

Brent Wilson’a göre, resim yapmak öğrenilmiş simgeler sistemi ile gerçekleşmektedir. Bu nedenle Wilson, öğrencilerinin kendi kültürlerinin simge sistemini benimsemelerini önermiştir

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: K20 *** ID:226 K:279

<http://www.akademikbakis.org>

(Kırıçoğlu ve Stokrocki, 1997). Yapılan bir araştırmada Huichol’lu çocukların, tekstil malzemeleri ile yaptıkları el sanatlarında kültürel simgeleri kullandıkları görülmüştür (Primosch ve David, 2001). Sanat eğitimi ile görsel kültürün çakıştığı nokta da kültürel simgelerin tasarımı ve öğretimidir. Barnard (2002) görsel kültürün, insanların yarattığı, ürettiği ya da yorumladığı herhangi bir şeyi tanımladığını ve işlevsel olması durumunda görsel sanatlar öğretmenleri tarafından da rahatlıkla kabul edilebileceğini düşünmektedir.

Türk Milli Eğitimin en önemli amaçlarından biri de, bireyleri..Türk milletinin milli, ahlaki, insani ve kültürel değerlerini bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmektir (İnternet, 4.3.2014).

16.6.1983 tarih ve 2842 sayılı Milli Eğitim temel kanununun 1. Maddesi kültürümüze ait değerlerin, fikirlerin ve yaşam şekillerinin eğitimin fonksiyonlarından biri olduğunu belirtmektedir. Kendini çok çeşitli sanat biçimleri ve görsel kültür imgeleri ile kuşatan toplum ancak sanata hak ettiği önemi verdiği ölçüde kültürünü koruyabilir.

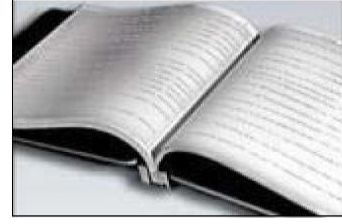
2010-2014 tarihlerinde araştırmacı tarafından 450 görsel sanatlar öğretmen adayına uygulanan ve açık uçlu 10 sorudan oluşan ankette *sizce sanat eğitimi neden gereklidir?* sorusuna adayların %89’u “Kültürel değerlerimizi, varlıklarımızı ve

sanat eserlerimizi korumak ve genç kuşaklara aktarmak” şeklinde ortak bir fikir altında düşüncelerini yansıtırken, adaylardan sadece %11’i açıklamalarında kültür konusuna hiç değinmemiştir. Aynı adaylar kolay öğrendikleri ve uyguladıkları dersleri sıralarken adayların %90’ı atölye derslerini ilk üç sıraya yerleştirerek sanatsal uygulamaların dilini kolaylıkla çözümlediklerini ve simgeleri anlamada zorlanmadıklarını ifade etmişlerdir.

Michael Day’e göre kültürün amacının ve işlevinin anlaşılması, sanat eserinin ve eserin ortaya çıkış sürecinin anlaşılmasına da katkıda bulunmaktadır (Hurwitz ve Day, 1995, 19). Sanatsal uygulamaların oluşum sürecinde toplumun çeşitli kaygıları farklı temalar altında ele alınabilmektedir. Bu sürecin her aşamasında bireysel olarak karar verebilme özgürlüğü sanatsal uygulamaların özgünlüğünün, kişisel olarak aidiyet duygusunun ve özgüvenin oluşması ve geliştirilmesi açısından önemini göstermektedir.

Sanat eğitiminin geliştirilmesinin toplumdaki demokratik uygulamalarla da uyumlu olması gerekmektedir. Bu durum, sosyo- politik olaylar arası ve kişiler arası ilişkilerde hoşgörü temelli bir iletişimi içerebilir.

Sanat eserinin iletişimsel bir etkinlik olarak görülmesi Anderson ve Milbrandt için

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: K20 *** ID:226 K:279

<http://www.akademikbakis.org>

(2005, 141-142) sanat eserinin nasıl yapıldığının anlaşılmasından daha önemlidir. Sanat, sanat eserlerinin hem kendi içlerinde doğru anlaşılmasını hem de bilgilerin bireylere aktarılmasını birlikte içermeyi amaçlamaktadır. Önemli görevlerinden biri de izleyiciye sembolik iletişimin form, formun anlamı, işareti ya da sembolü arasında gerçek bir tecrübe yaşatmasıdır. Onlara göre sanat, teori ve uygulamanın sanat eğitimi ile geliştirdiği bir iletişim yoludur. Bu nedenle kültür pasaportu uygulamasında, kültürel değerlerimiz araştırılarak görsel tasarım dili aracılığıyla görsel imgelere dönüştürülmüştür. Görsel imgeleri tasarlamak kadar anlamak da yani görsel okur yazar olmak da önemlidir. Nitekim İşler'e göre (2002) bir iletişim biçimi olup sözlü anlatımdan farklı bir dile sahip olan görsel okur yazarlığın anlaşılması ve iletişimde etkin kullanılması için sanat eğitimine ihtiyaç vardır.

Howard Gardner (1994), içerik ve ifadenin anlamlarının yaşam boyu geliştiğini, zamanla karmaşık kültürel kodların anlaşıldığını ve yeteneğin sergilenmesine katkıda bulunduğunu ifade etmektedir. Nitekim *Kültür Pasaportu* etkinlikleri çerçevesinde yapılan sanatsal uygulamalardan özellikle *doğduğunuz yeri ve yaşadığınız ülkeyi anlatınız* etkinliği, Görsel Sanatlar öğretmen adaylarına aidiyet kavramının anlaşılmasının, sorgulanmasının, arka planda gizlenen anlam ile tasarımda

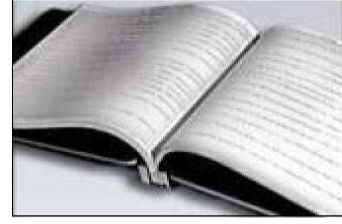
kullanılan sembollerin etkileşiminin anlaşılması noktasında farklı bakış açıları sunmaktadır.

Sanat eğitimi ve görsel kültür alanında katkıda bulunmuş pek çok sanat eğitimcisi alanın anlaşılmasında etkili olmuştur. Örneğin Brent Wilson'un sanat eleştirisi konusundaki çalışmaları, resimlerin nitel analizleri konusunda belirttiği görüşleri sanatsal uygulamaların ve sanat eserlerinin öğrenciler tarafından kolay anlaşılmasında önemli rol oynamıştır (Wilson,1988). Sanat eğitiminin bir disiplin haline gelmesinin ardından Kültürlerarası Sanat Eğitimi ve Kültürel Okur-Yazarlık kavramlarının gündeme gelmesinde June King Mcfee gibi sanat eğitimcileri öncülük etmişlerdir (Özsoy, 2001).

3. KÜLTÜRLERARASI SANAT EĞİTİMİ

Bu kuram kültür kavramı ile dört sanat disiplininin nasıl birleştirileceğini kapsamaktadır. İnsanların nerede, neden, niçin ve nasıl sanat yapıtı yaptıkları konusunda, sanat tarihsel araştırma sürecini, sanatın doğasına ve kökenine yönelik estetik araştırma sürecini, sanatın nasıl yapıldığı konusunda yapılacak uygulamalı çalışmaların ve bir sanat yapıtını anlama, doğasını belirtilen nedenlere dayanarak araştırma yani sanat eleştirisinin kültürlerarası sanat anlayışını geliştirmek amacıyla birleştirilmesini gerekli

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: K20 *** ID:226 K:279

<http://www.akademikbakis.org>

kılmaktadır. Kültürlerarası Sanat Eğitimi çerçevesinde gerçekleştirilen Kültür Pasaportu kültürlerarası iletişimde hoşgörü temelli bir anlayışı da beraberinde geliştirmektedir.

Kültürlerarası Sanat Eğitimi ile bireyler,

1. Kültür konusunda temel kavramları bilir.
2. Kültürel sanat formunu, sanatsal beklentileri ve sanatçıların rollerini anlamlı imge ya da simgelerle gösterebilir, tartışabilir.
3. Kültürlerarası sanat formu tasarlayabilir.
4. İmgelerin türlerini, kompozisyon türlerini ve renk kullanımını çözümler.
5. Kendi kültürü ile başka kültürlerin sanat formlarını ve değerlerini karşılaştırabilir.
6. Farklı kültürlerin sanat yapıtlarını gerçekçi, biçimci, anlatımcı ve işlevsel olarak değerlendirebilir (Kırıçoğlu-Stockrocki,1997 ve Mcfee, 1988).

Mcfee (1988), sanat ve kültürün sürekli değişim içindeki kaynaklar olduğunu vurgulamıştır. Öteki kültürleri anlamaya çalışırken kendi kültürümüzü de alçak gönüllülikle sürekli sorgulamamız gerektiğini düşünmektedir. Bu tavır bireylere hoş görebilme tecrübesi ve yeni görüş açıları kazandıracaktır.

Stockrocki (1989), kültürlerarası sanat eğitimini öğrencilerin keşfedeceği paylaşacağı, geçmiş ve geleceği yeniden yorumlayacakları bir süreç olarak

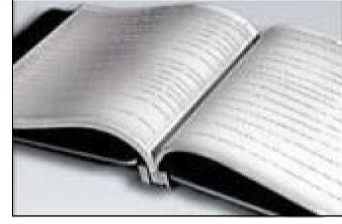
tanımlamaktadır. Bu kuram öğrencilerin farklı öğrenme yollarına sahip olduğunu da göstermektedir. Kendi kendini inceleme, birinin kültürel mirasını araştırma ve toplumda kendine bir yer bulma olarak görülmektedir. Kültür Pasaportu uygulaması ile birey, toplumda nerede olduğunu, kişisel özelliklerini ve toplumda nasıl bir yer edinmek istediğini, kendisini keşfederek karar verecek ve görsellerle anlatabilecektir.

Kültürel estetik değerler ise kültürlerce farklı değerlendirilmektedir. Kimi kültürler Roma ve Klasik Dönem eserlerini tercih ederken kimileri soyut değerleri, simgesel anlamları ya da anlatımcı duyguları yeğleyebilirler (Kırıçoğlu- Stockrocki,1997). Nitekim Kültür Pasaportu uygulaması ile bireyler kendi tercihlerini sorgulayarak tasarımlarını oluşturacaklardır.

4. KÜLTÜR PASAPORTU TASARLAMANIN AŞAMALARI

Pasaportun bireyin kimlik bilgilerini, nerede doğduğunu ve nereye gideceğini gösteren bir belge olmasından hareketle Kültür Pasaportu aynı bilgileri içeren ancak, sanatın dili ile oluşturulacak bir dizi etkinlikler bütünüdür. Kültür Pasaportu uygulamasında araştırma, değerlendirme, sorgulama ve yaratıcılık gerektiren yönlendirmeler aşağıda belirtilmiştir:

1. Birinci sayfada *ben kimim* adlı karikatür çalışması ile bireyin kendisini keşfederek,

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: K20 *** ID:226 K:279

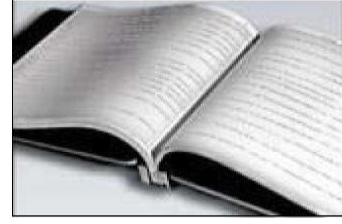
<http://www.akademikbakis.org>

belki bir yönü ile dalga geçerek ya da abartarak kendini ifade etmesi beklenmektedir. Bu uygulamada öğretmen adayları, ilki fiziksel özelliklerini temel alan ve ikincisi kendilerini ilerde nasıl görmek istediklerini anlatan iki farklı karikatür ile anlatmışlardır. Öğretmen adaylarından birincisi bu çalışma için gözlerinin yuvarlaklığını, ikincisi yanaklarını ve kulaklarını üçüncüsü ise saçlarını ve gözlüklerini karakteristik özellikleri olarak belirlemişlerdir. adaylardan birincisi foteşop programını (Bkz.Fot.No:1), ikincisi gazlı kalem (Bkz.Fot.No: 3), üçüncüsü ise kuru boya kullanmayı (Bkz.Fot.No:5) tercih etmiş ve kendilerini abartarak çizmişlerdir. Aynı adaylar gelecekte kendilerini görmek istedikleri konum ve mevkide komik bir üslup kullanarak ve ilk çalışmalarındaki uygulama tekniğini tercih ederek karikatürize etmişlerdir. Öğretmen adaylarından birincisi kendisini çok zengin ve paralarla (Bkz.Fot.No:2), ikincisi beyaz öğretmen önlüğü ile tahta başında öğrencilerine ders anlatırken (Bkz.Fot.No:4), üçüncüsü ise sanatçı edası ile tuvalinin başında resim yaparken (Bkz.Fot.No:6) çizmişlerdir.

2. İkinci etkinlikte öğretmen adayının, yaşadığım yer ya da ben nereliyim konulu kolaj çalışmasını yapması beklenirken şimdi nerede yaşadığı da uygulama sonunda sınıf ortamında tartışılmıştır. Ağva doğumlu öğretmen adayı kolaj çalışmasında Ağva'nın

denizini, güneşini ve güzel manzarasını ele almıştır (Bkz.Fot.No:7). Samsun doğumlu öğretmen adayı kolaj çalışmasında Samsun'u hatırlattığını düşündüğü deniz sporlarını, limanı, şehir manzarasını ve şehir merkezinde bulunan Atatürk heykelini kullanmıştır (Bkz.Fot.No: 8). Ankara'da yaşayan bir öğretmen adayı ise kolaj çalışması için Ankara'yı hatırlattığını düşündüğü bazı görsel imgeler kullanmıştır. Ankara kedisi, Ulus meydanında bulunan Atatürk Heykeli, Atakule, Anıtkabir, şehir görüntüsü ve Ankara'da bilinen mahallelere ait bir yön tabelalarının fotoğraflarından oluşturduğu kompozisyon ile yaşadığı yeri anlatmıştır (Bkz.Fot.No:9). Türkiye'de yaşadığını gösteren iki öğretmen adayının çalışmalarında Türkiye'yi hatırlatan temel görsellerden Atatürk, Anıtkabir, Çini örneği, Mevlana, Türk bayrağı, Kız kulesi, Boğaziçi köprüsü, Süleymaniye camisi, geleneksel sanatımızdan görsellerle, uygulamanın yapıldığı dönemde yaşanan ve medyatik olan penguen fotoğrafı kullanılmıştır (Bkz.Fot.No: 10-11).

3. Üçüncü etkinlikte yaşadığımız yere ait kolaj çalışmasında kullanılan objelerden biri için detaylı bilgi toplanarak ve başka görsellerle desteklenerek bir poster oluşturulmaktadır. Öğretmen adayının, doğduğu ya da yaşadığı yerin önemli özelliklerinin gözden geçirerek bir seçim yapması ve görsel tasarım ilkelerini göz önünde bulundurarak özgün bir çalışma

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: K20 *** ID:226 K:279

<http://www.akademikbakis.org>

yapması beklenmektedir. Bu uygulamada adaylardan biri pek çok dilde çevirilerek dünyada tanınan, komik hikayeleri ve fıkraları ile günümüzde bile hala ilgimizi çekebilen Nasreddin Hoca'yı (Bkz.Fot.No:12), adaylardan ikincisi 1966 yılında ilk Türk markası olarak piyasaya sürülen Anadolu arabalarını (Bkz.Fot.No:13), üçüncü aday ise Ankara'nın simgelerinden biri olan Atakule'yi (Bkz.Fot.No:14) ele almış bilgi ve görselleri bir arada kullanarak poster oluşturmuşlardır.

4. Dördüncü etkinlik sanatsal öğrencilerin çalışmalarında kullanabileceği ve onları anlatan ya da simgeleyen bir amblem tasarımıdır. Bu etkinlikte öğretmen adayı yaratıcılığın sınırlarını zorlayarak kendisini ifade eden özelliklerden birine karar verir ve simgeleştirir. Öğretmen adaylarından birincisi isminin baş harfini (Bkz.Fot.No:15), ikincisi uçurtmayı (Bkz.Fot.No:16) üçüncüsü ise bir kedi figürünü (Bkz.Fot.No:17) ele alarak amblemlerini oluşturmuşlardır.

5. Beşinci etkinlikte öğretmen adayları, tasarladıkları amblemleri betimleyerek, amblemin kendilerini ifade etmede yeterli olup olmadığı sonucuna varacak ve varsa eksikliklerini tespit edeceklerdir. Bu son etkinlikte birinci öğretmen adayı kendisini temsil eden en doğru şeyin kendi isminin baş harfi olduğuna karar vererek İ harfini seçmiş ve zemine 45 derecelik bir açı oluşturacak

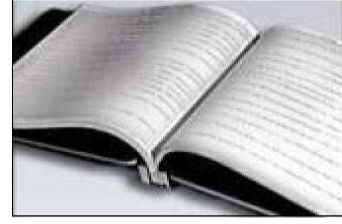
şekilde bir yuvarlağın içinde tasarlamıştır (Bkz.Fot.No:19). İkinci öğretmen adayı gökyüzünde uçan bir uçurtma yerine uçurtmanın içinde bir gökyüzü çizmeyi tercih ederek gözünün yüksek mevkilerde olduğunu, hareketli kişiliğini ve farklı düşünebilme yeteneğini simgeleyen uçurtmayı kullanmıştır (Bkz.Fot.No:20). Bobo adındaki kedisini çok sevdiğini ve tablolarında kedi simgesini sürekli kullandığını yazan üçüncü öğretmen adayı ise ad ve soyadının ilk harflerini kullanarak ambleminde kedi figürüne karar verdiğini yazmıştır (Bkz.Fot.No:21). Her üç öğretmen adayı da yaptığı seçimden memnun ve tasarladıkları amblemleri çok sevmişlerdir. Onlara göre amblemlerinde geliştirilmesi gereken ya da onları rahatsız eden bir yer yoktur.

Son olarak, öğretmen adaylarının araştırmaya örnek teşkil eden öğrenci çalışmalarında yer alan görsel imgeleri tanıdıkları, anlamlandırdıkları, sanatsal uygulamalar ile bu uygulamalarda yer alan görseller ve simgeler arasında ilişki kurdukları ve yorumladıkları gözlemlenmiştir.

5. SONUÇ

Bu araştırma ile Görsel Sanatlar öğretmen adayı, Kültür Pasaportu uygulaması (Bkz.Fot.No: 18) konusunda bilgi sahibi olmuş, fiziksel ve kişisel özelliklerini

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: K20 *** ID:226 K:279

<http://www.akademikbakis.org>

sorgulamış ve en belirgin özelliğini abartarak bir karikatür ve amblem tasarlamıştır. Ayrıca, bir uygulamaya dahil olarak yaşadığı toplumda edindiği yeri sorgulamış ve gelecekle ilgili kararlarını görseller ile anlatabilmiştir. Öğretmen adayları bu etkinlikler ile disiplinlerarası sanat eğitimi kullanmış ve nasıl öğretilebileceğini yaşayarak öğrenmiştir. Örneğin;

1. Doğduğu ve yaşadığı bölge ile ilgili tarihi, coğrafi ve sanat tarihsel bilgi edinerek bilgilerini görsel imgelere dönüştürmüş ve özgün kompozisyonlar hazırlamıştır.

2. Arkadaşlarının karakteristik özellikleri, kişilikleri ve yaşadıkları bölgeler hakkında bilgi sahibi olmuştur.

3. Estetik kaygıyı, resim tekniklerini kullanarak duygu ve düşüncelerini görsellere yansıtmada yaşamış ve eleştirel bakmayı hem kendi sanatsal uygulamasında hem de arkadaşlarının uygulamalarında deneyimlemiştir.

4. Sanatsal uygulamalar yapmış ve bunları anlamının mutluluğunu yaşamıştır. Ayrıca, arkadaşlarına hoşgörülü ve saygılı davranmayı öğrenmiş, Kültür Pasaportu uygulamasının kültürel iletişim ile ilişkisini kurmuş ve bu etkinliği nasıl yürütülebileceğini gözlemlemiştir.

Görsel Sanatlar öğretmenleri, kültürel iletişim konusunu farklı disiplinlerle bağlantı kurarak, farklı materyaller kullanarak ya da farklı etkinlikler hazırlayarak, öğrencilerine

hem kendi kültürü hakkında hem de farklı kültürler hakkında bilgi sahibi olabileceklerini ve kültürel değerlere sahip çıkılması gerektiğini öğretebilirler. Sanat eğitimi kültürel iletişimin gerekliliğine inanan, kendi kültürel değerlerine sahip çıkan, başka kültürlerle hoşgörü ile yaklaşan yaratıcı bireylerin yetişmesine katkı sağlamaktadır.

6. KAYNAKÇA

Anderson, T. and Milbrandt, M. K. (2005).

Art for Life Authentic Instruction in Art, Mc Graw – Hill, New York.

Barnard, M. (2002). *Sanat, Tasarım ve*

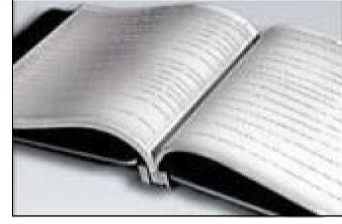
Görsel Kültür. (Güliz Korkmaz, Çev.). Ankara: Ütopya Yayınevi.

Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2012).

Eğitimin Her Kademesine yönelik Yöntem ve Tekniklerle Sanat Eğitimi ve Öğretimi, Pegem Akademi, Ankara.

Clement, R. (1984). “Developing Craft

Activities in Schools”, *Journal of Art and Design Education*, 3, (3), 291-301.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

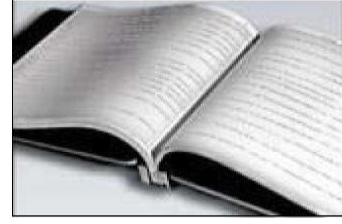
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: K20 *** ID:226 K:279

<http://www.akademikbakis.org>

- Dobbs, S. (1998).** *A Guide to Discipline-Based Art Education Learning in And Through Art.* Los Angeles: The Getty Education Institute of the Arts, p.9.
- Gardner, H. (1994).** *Art education and human development.* Getty Center for Education in the Arts, Santa Monica.
- Hurwitz, A. and DAY, M. (1995).** *Children and Their Art (Methods for the Elementary School),* Harcourt Brace College Publishers, Florida.
- İşler, A. Ş. (2002).** “Günümüzde Görsel Okur Yazarlık ve Görsel Okur Yazarlık Eğitimi”, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XV, (1),153-161.
- Keser, N. (2005).** *Sanat Sözlüğü*, Ankara, Ütopya yayınları.
- Kırıçoğlu, O.T. ve Stockrcki, M.L. (1997).** *Orta Öğretim Sanat Öğretimi*, YÖK/DP, MEGP, Ankara.
- Mcfee, J. (1988).** *Issues in Discipline-Based Art Education, Seminar Proceeding*, The Getty Center
- For Education in The Arts, Los Angeles, 2-40.
- Özsoy, V. (2001).** “Güzel Sanatlar Resim-iş Eğitiminde Bilimsel Araştırmalar/ Scientific Research in Fine Arts Education”, *Eğitim ve Bilim/ Education and Science*, 26, (121), 51-57.
- Primosch, K. and David,K. (2001).** “Art of the Huichol People: A Symbolic Link to an Ancient Culture, Art Education”, *The Journal of the National Art Education Association*, November 54, (6), 26-32.
- Strocrocki, M. (1997).** *Qualitive Forms of Research Methods, Research Methods and Methodologies for Art Education*, Edited by: Zimmerman and Sharon. The National Art Education Association, D.La Pierre, Reston-Virginia, 31-55.
- Türkdoğan, G. (1981).** *Sanat Eğitiminin Yöntemleri*, Kadioğlu Matbaası, Ankara.
- Uysal, A. (2011).** “Görsel Kültürün ve Sosyo Kültürel Olguların Öğrenci Resimlerindeki

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: K20 *** ID:226 K:279

<http://www.akademikbakis.org>

İngelere Etkileri”, *Akademik Bakış Dergisi (Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*

<http://www.akademikbakis.org>), 24, 1-20.

Wilson, B. (1988). *Art Criticism as Writing as Well as Talking*, Edited by Stephen Mark DOBBS, Research Readings for Discipline-Based Art Education: A Journey Beyond Creating, National Art Education Association, Virginia.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınevi, Ankara.

İnternet:

T.C. Milli Eğitim Mevzuatı, meb.gov.tr/html/88.html'den 04.03.2014 tarihinde indirilmiştir.

7. Ekler (Öğrenci Resimleri)

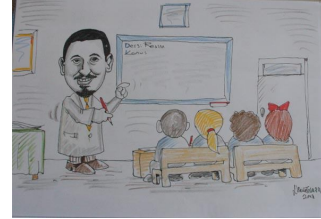
Fot.No: 1

Fot.No: 2

Fot No: 3

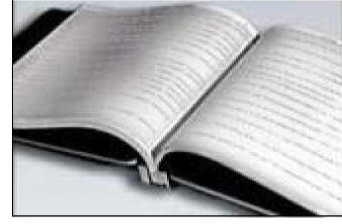
Fot.No: 4

Fot.No: 5

Fot.No: 6

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 42 Mart – Nisan 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: K20 *** ID:226 K:279

<http://www.akademikbakis.org>

Fot.No: 7

Fot.No: 10

Fot.No: 8

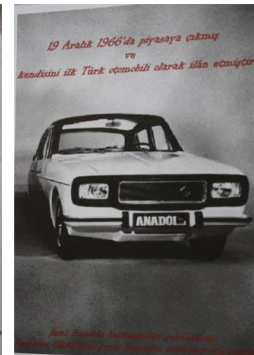
Fot.No: 11

Fot.No: 9

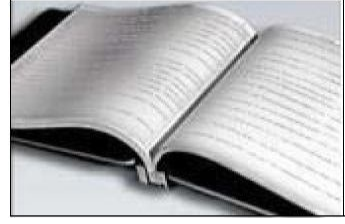

Fot.No: 12

Fot.No: 13

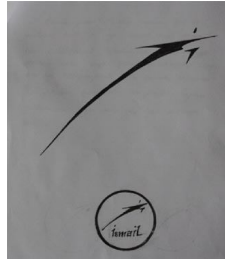

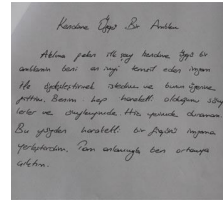
AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ
Sayı: 42 Mart – Nisan 2014
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN
JEL KOD: K20 *** ID:226 K:279
<http://www.akademikbakis.org>

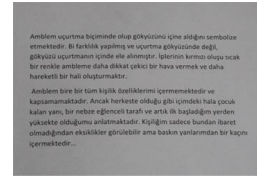
Fot.No: 14

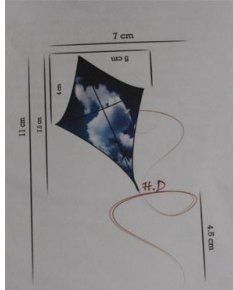
Fot.No: 15

Fot.No: 19

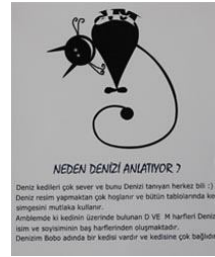
Fot.No:20

Fot.No: 16

Fot.No: 17

Fot.No: 21

Fot.No: 18